

## **РОЗРОБКА ПРОГРАМИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В АСПЕКТІ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЦИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ**

*Двигун А.О., д.е.н., професор; Мартиненко О.А.*

*Запорізька державна інженерна академія*

*Авторами статті обґрунтовано необхідність розробки програми внутрішнього аудиту основних засобів для підвищення ефективності використання активів на підприємстві та запропоновано методику його проведення, програму перевірки та робочі документи аудитора.*

**Ключові слова:** *аудит, ефективність, основні засоби, перевірка, програма перевірки, робочий документ аудитора.*

**Постановка проблеми.** В сучасній ринковій економіці та жорсткій конкуренції, досить актуальним стало питання ефективного використання основних засобів, оскільки основні засоби займають вагомe місце в господарській діяльності підприємства, їх частка дозволяє оцінити рівень забезпеченості необхідними умовами для здійснення фінансової діяльності суб'єктом господарювання. Важливою умовою для забезпечення їх збереження та правильності здійснення обліку є вчасне та правильне документальне оформлення операцій з надходження, вибуття та зберігання на підприємстві основних засобів.

Отже, актуальною проблемою на сьогоднішній день є перевірка правильності, своєчасності та законності оформлення операцій з основними засобами. Для цього у статті запропоновано розробку програми внутрішнього аудиту основних засобів для підвищення ефективності використання активів на підприємстві.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Значний внесок у вивчення бухгалтерського обліку та внутрішнього аудиту основних засобів зробили українські вчені: Ф.Ф.Бутинець, Л.П.Кулаковська, В.Я. Савченко, І.І. Сахарцева, Б.Ф. Усач та інші. Однак ряд проблем потребують подальших досліджень та наукових розробок та інші. Автори розглядають дане питання зі своєї точки зору та акцентують увагу на різних аспектах проведення внутрішнього аудиту основних засобів. Проте питання внутрішнього аудиту основних засобів в частині розробки програми та робочих документів аудитора недостатньо розкриті і потребують подальшого дослідження.

**Постановка завдання.** Метою роботи є розробка програми внутрішнього аудиту основних засобів для підвищення ефективності використання активів на підприємстві.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Мета внутрішнього аудиту основних засобів - підтвердити інформацію щодо повноти, достовірності, законності та правильності відображення в обліку основних засобів, а також установити дотримання підприємством вимог П(с)БО 7 «Основні засоби».

Завдання проведення внутрішнього аудиту основних засобів: встановлення правильності документального оформлення і своєчасного відображення в обліку операцій з основними засобами, їх надходження, внутрішнє пе-

реміщення і вибуття; перевірка правильності розрахунку, своєчасного відображення зносу основних засобів; перевірка доцільності проведення ремонту основних засобів, контроль за витратами на капітальний ремонт, за правильністю їх відображення; перевірка правильності відображення в обліку фінансових результатів від вибуття основних засобів; підтвердження законності і правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з основними засобами.

Перевірка розпочинається з анкетування співробітників підприємства. Анкету перевірки операцій з основними засобами наведено в таблиці 1. [4].

*Таблиця 1*

**Анкета перевірки операцій з основними засобами**

| № | Зміст питання                                                                                                                                                          | Варіанти відповіді  |     |    |          |
|---|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|-----|----|----------|
|   |                                                                                                                                                                        | Інформація відсутня | Так | Ні | Примітки |
| 1 | Скільки років Ви працюєте на підприємстві?                                                                                                                             |                     |     |    |          |
|   | 0-1                                                                                                                                                                    |                     |     |    |          |
|   | 1-5                                                                                                                                                                    |                     |     |    |          |
|   | 5 і більше                                                                                                                                                             |                     |     |    |          |
| 2 | Надходження основних засобів на підприємство оформляється Актом прийому - передачі(внутрішнього переміщення ) за формою ОЗ-1?                                          |                     |     |    |          |
| 3 | Чи ведуться реєстри аналітичного обліку для різноманітних об'єктів основних засобів :картки; відомості ?                                                               |                     |     |    |          |
| 4 | Чи закріплені основні засоби за матеріально відповідальними особами у місцях їх експлуатації?                                                                          |                     |     |    |          |
| 5 | Чи укладені договори з матеріально відповідальними особами                                                                                                             |                     |     |    |          |
| 6 | Хто повинен підписувати ОЗ-1:                                                                                                                                          |                     |     |    |          |
|   | бухгалтер                                                                                                                                                              |                     |     |    |          |
|   | керівник комісії;                                                                                                                                                      |                     |     |    |          |
|   | головний бухгалтер;                                                                                                                                                    |                     |     |    |          |
|   | керівник;                                                                                                                                                              |                     |     |    |          |
|   | одержувач                                                                                                                                                              |                     |     |    |          |
|   | члени комісії                                                                                                                                                          |                     |     |    |          |
| 7 | Хто встановлює реальну вартість основних засобів :<br>1)комісія, призначена керівником;<br>2)головний інженер;<br>3)головний бухгалтер;<br>4)інвентаризаційна комісія; |                     |     |    |          |
| 8 | Хто дає дозвіл на списання основних засобів:<br>1)керівник;<br>2)уповноважений статутом орган;<br>3)керівник з подальшим схваленням уповноваженого органу              |                     |     |    |          |
| 9 | На якому рахунку обліковується «Машини та обладнання»:                                                                                                                 |                     |     |    |          |

| №                                                           | Зміст питання                                                                                                                                                                                                                             | Варіанти відповіді  |     |    |          |
|-------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|-----|----|----------|
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                           | Інформація відсутня | Так | Ні | Примітки |
|                                                             | 104;                                                                                                                                                                                                                                      |                     |     |    |          |
|                                                             | 102;                                                                                                                                                                                                                                      |                     |     |    |          |
|                                                             | 107.                                                                                                                                                                                                                                      |                     |     |    |          |
| 10                                                          | На якому рахунку обліковується «Капітальне будівництво»:                                                                                                                                                                                  |                     |     |    |          |
|                                                             | - 152                                                                                                                                                                                                                                     |                     |     |    |          |
|                                                             | - 155                                                                                                                                                                                                                                     |                     |     |    |          |
|                                                             | - 151                                                                                                                                                                                                                                     |                     |     |    |          |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                           |                     |     |    |          |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                           |                     |     |    |          |
| 11                                                          | Інформація про зміни первісної вартості та суми зносу (накопиченої амортизації) заноситься у реєстри аналітичного обліку на основі:<br>1)відомості переоцінки;<br>2)висновку експерта;<br>3)бухгалтерських довідок;<br>4)інших документів |                     |     |    |          |
| 12                                                          | Справедлива вартість визначається на основі:<br>1)експертної оцінки;<br>2)результатів роботи внутрішньої комісії підприємства;<br>3)висновків бухгалтерії;<br>4)інших джерел                                                              |                     |     |    |          |
| 13                                                          | За яким методом нараховується амортизація основних засобів:<br>1)прямолінійним;<br>2)зменшення залишкової вартості;<br>3)прискореного зменшення залишкової вартості;<br>4)кумулятивним;<br>5)виробничим                                   |                     |     |    |          |
| 14                                                          | Чи є на підприємстві наказ про облікову політику.                                                                                                                                                                                         |                     |     |    |          |
| Перевірка правильності обліку основних засобів підприємства |                                                                                                                                                                                                                                           |                     |     |    |          |
| 15                                                          | Отримано ОЗ як внесок до статутного капіталу                                                                                                                                                                                              |                     |     |    |          |
|                                                             | Д-т 153 К-т 46                                                                                                                                                                                                                            |                     |     |    |          |
|                                                             | Д-т 46 К-т 152                                                                                                                                                                                                                            |                     |     |    |          |
|                                                             | Д-т 152 К-т 46                                                                                                                                                                                                                            |                     |     |    |          |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                           |                     |     |    |          |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                           |                     |     |    |          |
| 16                                                          | Введено ОЗ в експлуатацію:                                                                                                                                                                                                                |                     |     |    |          |
|                                                             | Д-т 10 К-т 15                                                                                                                                                                                                                             |                     |     |    |          |
|                                                             | Д-т 15 К-т 10                                                                                                                                                                                                                             |                     |     |    |          |
|                                                             | Д-т 11 К-т 15                                                                                                                                                                                                                             |                     |     |    |          |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                           |                     |     |    |          |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                           |                     |     |    |          |
| 17                                                          | Оплачено послуги з транспортування ОЗ з поточного рахунку                                                                                                                                                                                 |                     |     |    |          |
|                                                             | Д-т 301 К-т 685                                                                                                                                                                                                                           |                     |     |    |          |
|                                                             | Д-т 311 К-т 685                                                                                                                                                                                                                           |                     |     |    |          |
|                                                             | Д-т 685 К-т 311                                                                                                                                                                                                                           |                     |     |    |          |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                           |                     |     |    |          |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                           |                     |     |    |          |
| 18                                                          | Перераховано аванс підрядчику за майбутні роботи                                                                                                                                                                                          |                     |     |    |          |
|                                                             | Д-т 371 К-т 301                                                                                                                                                                                                                           |                     |     |    |          |
|                                                             | Д-т 371 К-т 311                                                                                                                                                                                                                           |                     |     |    |          |
|                                                             | Д-т 631 К-т 311                                                                                                                                                                                                                           |                     |     |    |          |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                           |                     |     |    |          |
|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                           |                     |     |    |          |

| №  | Зміст питання                                                                   | Варіанти відповіді  |     |    |          |
|----|---------------------------------------------------------------------------------|---------------------|-----|----|----------|
|    |                                                                                 | Інформація відсутня | Так | Ні | Примітки |
| 19 | Відображені послуги підрядчика:<br>Д-т151 К-т 631                               |                     |     |    |          |
|    | Д-т 361 К-т 152                                                                 |                     |     |    |          |
|    | Д-т 152 К-т 631                                                                 |                     |     |    |          |
| 20 | Відображено витрати пов'язані з поліпшенням основних засобів:<br>Д-т 151 К-т 91 |                     |     |    |          |
|    | Д-т151 К-т 20                                                                   |                     |     |    |          |
|    | Д-т151 К-т 66                                                                   |                     |     |    |          |

Оцінивши систему внутрішнього контролю на підприємстві, аудитор переходить до наступного етапу. При внутрішньому аудиті основних засобів необхідно сформулювати стратегію перевірки, яка буде виражена у вигляді плану перевірки. План аудиту - це аудиторський документ, який має вигляд таблиці і містить перелік аудиторських процедур, що мають бути проведені під час внутрішнього аудиту. Внутрішній аудит основних засобів доцільно проводити в кілька етапів, які представлено в табл. 2.

Таблиця 2

**Загальний план проведення внутрішньої аудиторської перевірки основних засобів**

| Етап          | Завдання                                                                                                                           | Аудиторські процедури                                                                                                            | Термін | Виконавець |
|---------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|------------|
| Підготовчий   | Планування аудиторської перевірки                                                                                                  | Ознайомлення з направленням на перевірку;                                                                                        |        |            |
|               | Проведення тестів внутрішнього контролю, визначення суттєвості та аудиторського ризику                                             | Опитування й тестування персоналу; вивчення матеріалів попередньої перевірки та спостереження                                    |        |            |
|               | Складання програми аудиту основних засобів                                                                                         |                                                                                                                                  |        |            |
| Основний етап | Впевнитись у наявності основних засобів прийнятих до обліку                                                                        | Фактична перевірка основних засобів                                                                                              |        |            |
|               | Впевнитись в правильності, повноті та своєчасності обліку основних засобів                                                         | Перевірка повноти і своєчасності обліку, оцінки ОЗ, оприбуткування, надходження, вибуття, ліквідації, списання, витрат на ремонт |        |            |
|               | Впевнитись у правильності визначення вартості, що амортизується, перевірити щомісячне нарахування амортизації, впевнитись у прави- | Перевірка правильності відображення у бухгалтерському обліку амортизаційних відрахувань, зносу та відображення в облікових       |        |            |

| Етап           | Завдання                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Аудиторські процедури                                                                                                | Термін | Виконавець |
|----------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|------------|
|                | льності та повноті відображення амортизації на бухгалтерських рахунках та відповідності даних регістрів синтетичного і аналітичного обліку даним Головної книги та звітності                                                                                                                                                     | регістрах та звітності амортизації                                                                                   |        |            |
|                | Впевнитись у правильності визначення вартості, що капіталізується<br>впевнитись у правильності та повноті відображення обліку капітального будівництва, капітальних вкладень, введення в дію ОЗ на бухгалтерських рахунках та відповідності даних регістрів синтетичного і аналітичного обліку даним Головної книги та звітності | Перевірка правильності ведення аналітичного обліку капітального будівництва, капітальних вкладень, введення в дію ОЗ |        |            |
| Заключний етап | Підготовка та складання аудиторського звіту і презентація звіту керівництву                                                                                                                                                                                                                                                      | Обробка отриманих даних в ході перевірки шляхом систематизації отриманої інформації                                  |        |            |
|                | Виявлення слабких ділянок обліку та впровадження процедур покращення обліку                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                      |        |            |

Наступний етап внутрішнього аудиту це програма аудиту, яка представляє собою докладну інструкцію для виконання аудитором при перевірці

Для узагальнення результатів внутрішнього аудиту основних засобів, на основі програми розроблені робочі документи, в яких фіксується отримана в ході перевірки інформація, і формулюються відповідні висновки про виявлені відхилення, неточності та порушення (табл. 3-18).

Таблиця 3

**Робочий документ аудитора з перевірки фактичної наявності основних засобів РД-1**

| № з/п | Найменування об'єкта ОЗ | Інв. № | За даними підприємства |                | За даними аудиту |                | Відхилення     |                | Примітки |
|-------|-------------------------|--------|------------------------|----------------|------------------|----------------|----------------|----------------|----------|
|       |                         |        | кількість, шт.         | вартість, грн. | кількість, шт.   | вартість, грн. | кількість, шт. | вартість, грн. |          |
| 1     | 2                       | 3      | 4                      | 5              | 6                | 7              | 8              | 9              | 10       |
|       |                         |        |                        |                |                  |                |                |                |          |

Таблиця 4

**Робочий документ аудитора з перевірки правомірності віднесення активів обліку основних засобів в облікових регістрах РД-2**

| № з/п | Дата акту приймання | № акту | Найменування об'єкта ОЗ | Інв. № | Критерії віднесення активів до ОЗ          |                  |                           |                  | Відхилення | Характер порушення |
|-------|---------------------|--------|-------------------------|--------|--------------------------------------------|------------------|---------------------------|------------------|------------|--------------------|
|       |                     |        |                         |        | Строк корисного використання більше 1 року |                  | Вартість більше 6000 грн. |                  |            |                    |
|       |                     |        |                         |        | За даними підприємства                     | За даними аудиту | За даними підприємства    | За даними аудиту |            |                    |
|       | 1                   | 2      | 3                       | 4      | 5                                          | 6                | 7                         | 8                | 9          | 10                 |
|       |                     |        |                         |        |                                            |                  |                           |                  |            |                    |

Таблиця 5

**Робочий документ аудитора з перевірки відповідності даних обліку основних засобів в облікових регістрах РД-3**

| Місяць | За даними підприємства, грн. |               | За даними аудитора, грн. |               | Відхилення |               |
|--------|------------------------------|---------------|--------------------------|---------------|------------|---------------|
|        | Журнал № 4                   | Головна книга | Журнал № 4               | Головна книга | Журнал № 4 | Головна книга |
| 1      | 2                            | 3             | 4                        | 5             | 6          | 7             |
|        |                              |               |                          |               |            |               |

Таблиця 6

**Робочий документ аудитора з перевірки наявності та правильності заповнення первинних документів з обліку основних засобів РД-4**

| № п/п | Дата документа | № акта | Первісна вартість, грн. | Інвентарний № | Заводський номер | Найменування об'єкта | Рік випуску | Дата введення в експлуатацію | Висновки комісії | Печатка | Підписи | Примітки |
|-------|----------------|--------|-------------------------|---------------|------------------|----------------------|-------------|------------------------------|------------------|---------|---------|----------|
| 1     | 2              | 3      | 4                       | 5             | 6                | 7                    | 8           | 9                            | 10               | 11      | 12      | 13       |
|       |                |        |                         |               |                  |                      |             |                              |                  |         |         |          |

Таблиця 7

**Робочий документ аудитора з перевірки правильності складання Балансу РД-5**

| № п/п | Показник                    | За даними підприємства, грн. | За даними аудитора, грн. | Відхилення та виправлення(-,+) |
|-------|-----------------------------|------------------------------|--------------------------|--------------------------------|
| 1     | 2                           | 3                            | 4                        | 5                              |
| 1     | Залишкова вартість (р.1010) |                              |                          |                                |
| 2     | Первісна вартість (р.1011)  |                              |                          |                                |
| 3     | Знос (р.1012)               |                              |                          |                                |

Таблиця 8

**Робочий документ з перевірки відповідності даних синтетичного  
та аналітичного обліку основних засобів РД-6**

| Період            | Головна книга, грн. | Відомість, грн. | Баланс, грн. | Відхилення                   |                            |                       |
|-------------------|---------------------|-----------------|--------------|------------------------------|----------------------------|-----------------------|
|                   |                     |                 |              | Відомості від головної книги | Головної книги від Балансу | Балансу від Відомості |
| 1                 | 2                   | 3               | 4            | 5                            | 6                          | 7                     |
| Залишок на 01.01. |                     |                 |              |                              |                            |                       |
| Залишок на 01.04. |                     |                 |              |                              |                            |                       |
| Залишок на 01.07. |                     |                 |              |                              |                            |                       |
| Залишок на 01.10. |                     |                 |              |                              |                            |                       |
| Залишок на 01.01. |                     |                 |              |                              |                            |                       |

Таблиця 6

**Робочий документ з перевірки правильності встановлення строку корисного використання об'єктів основних засобів РД-7**

| № акту | Дата акту - приймання | Інв. № | Найменування об'єкта ОЗ | Первісна вартість, грн. | Строк корисного використання об'єкта ОЗ |                    | Відхилення |
|--------|-----------------------|--------|-------------------------|-------------------------|-----------------------------------------|--------------------|------------|
|        |                       |        |                         |                         | За даними підприємства                  | За даними аудитора |            |
| 1      | 2                     | 3      | 4                       | 5                       | 6                                       | 7                  | 8          |
|        |                       |        |                         |                         |                                         |                    |            |

Таблиця 10

**Робочий документ аудитора з перевірки операцій з надходження основних засобів РД-8**

| № з / п | Зміст господарської операції | За даними підприємства |     |            | За даними аудитора |     |            | Відхилення (-,+) |     |            | Примітки |
|---------|------------------------------|------------------------|-----|------------|--------------------|-----|------------|------------------|-----|------------|----------|
|         |                              | Д-т                    | К-т | Сума, грн. | Д-т                | К-т | Сума, грн. | Д-т              | К-т | Сума, грн. |          |
| 1       | 2                            | 3                      | 4   | 5          | 6                  | 7   | 8          | 9                | 10  | 11         | 12       |
|         |                              |                        |     |            |                    |     |            |                  |     |            |          |

Таблиця 11

**Робочий документ з перевірки правильності відображення ліквідації основних засобів РД-9**

| № з / п | Зміст господарської операції | За даними підприємства |     |            | За даними аудитора |     |            | Відхилення |     |            | Примітки |
|---------|------------------------------|------------------------|-----|------------|--------------------|-----|------------|------------|-----|------------|----------|
|         |                              | Д-т                    | К-т | Сума, грн. | Д-т                | К-т | Сума, грн. | Д-т        | К-т | Сума, грн. |          |
| 1       | 2                            | 3                      | 4   | 5          | 6                  | 7   | 8          | 9          | 10  | 11         | 12       |
|         |                              |                        |     |            |                    |     |            |            |     |            |          |

Таблиця 12

**Робочий документ аудитора з перевірки кореспонденції рахунків  
з обліку ремонту основних засобів РД-10**

| Зміст операції | За даними підприємства |     |            | За даними аудитора |     |            | Відхилення та виправлення |     |            |
|----------------|------------------------|-----|------------|--------------------|-----|------------|---------------------------|-----|------------|
|                | Д-т                    | К-т | Сума, грн. | Д-т                | К-т | Сума, грн. | Д-т                       | К-т | Сума, грн. |
| 1              | 2                      | 3   | 4          | 5                  | 6   | 7          | 8                         | 9   | 10         |
|                |                        |     |            |                    |     |            |                           |     |            |

Таблиця 13

**Робочий документ аудитора з правильності відображення та наявності  
первинних документів з ремонту основних засобів РД-11**

| № з/п | Витрати, пов'язані з покращенням основних засобів | Спосіб виконання робіт | Відображення в обліку |        |            | Наявність документів             |            |                      |            |                           |            | Примітки |
|-------|---------------------------------------------------|------------------------|-----------------------|--------|------------|----------------------------------|------------|----------------------|------------|---------------------------|------------|----------|
|       |                                                   |                        |                       |        |            | Проектно-кошторисна документація |            | Акти виконаних робіт |            | Приймально-здавальні акти |            |          |
|       |                                                   |                        | Дата                  | Рахунк | Сума, грн. | Дата                             | Сума, грн. | Дата                 | Сума, грн. | Дата                      | Сума, грн. |          |
| 1     | 2                                                 | 3                      | 4                     | 5      | 6          | 7                                | 8          | 9                    | 10         | 11                        | 12         | 13       |
|       |                                                   |                        |                       |        |            |                                  |            |                      |            |                           |            |          |

Таблиця 14

**Робочий документ аудитора з перевірки нарахування амортизації РД-12**

| № з/п | Назва об'єкту | Первісна вартість | Застосований метод нарахування зносу | Відображення в обліку |     |            | Нараховано за даними аудиту |     |            | Відхилення |     |            |
|-------|---------------|-------------------|--------------------------------------|-----------------------|-----|------------|-----------------------------|-----|------------|------------|-----|------------|
|       |               |                   |                                      | Д-т                   | К-т | Сума, грн. | Д-т                         | К-т | Сума, грн. | Д-т        | К-т | Сума, грн. |
| 1     | 2             | 3                 | 4                                    | 5                     | 6   | 7          | 8                           | 9   | 10         | 11         | 12  | 13         |
|       |               |                   |                                      |                       |     |            |                             |     |            |            |     |            |

Таблиця 15

**Робочий документ аудитора з перевірки кореспонденції рахунків  
з обліку амортизації основних засобів РД-13**

| № з/п | Зміст операції | За даними підприємства |     |            | За даними аудитора |     |            | Відхилення та виправлення |     |            |
|-------|----------------|------------------------|-----|------------|--------------------|-----|------------|---------------------------|-----|------------|
|       |                | Д-т                    | К-т | Сума, грн. | Д-т                | К-т | Сума, грн. | Д-т                       | К-т | Сума, грн. |
|       | 1              | 2                      | 3   | 4          | 5                  | 6   | 7          | 8                         | 9   | 10         |
|       |                |                        |     |            |                    |     |            |                           |     |            |

Таблиця 16

**Робочий документ з перевірки правильності оформлення  
контрактів РД-14**

| № з/п | Назва підприємства, з яким укладено контракт | № та дата контракту | Предмет контракту | Загальна сума контракту, грн. | Умови розрахунків | Термін дії контракту | № у книзі реєстрації контрактів |
|-------|----------------------------------------------|---------------------|-------------------|-------------------------------|-------------------|----------------------|---------------------------------|
| 1     | 2                                            | 3                   | 4                 | 5                             | 6                 | 7                    | 8                               |
|       |                                              |                     |                   |                               |                   |                      |                                 |

Таблиця 17

**Робочий документ з перевірки правильності відображення в обліку капітального будівництва РД-15**

| № з/п | Зміст господарської операції | За даними підприємства |     |            | За даними аудитора |     |            | Відхилення |     |            | Примітки |
|-------|------------------------------|------------------------|-----|------------|--------------------|-----|------------|------------|-----|------------|----------|
|       |                              | Д-т                    | К-т | Сума, грн. | Д-т                | К-т | Сума, грн. | Д-т        | К-т | Сума, грн. |          |
| 1     | 2                            | 3                      | 4   | 5          | 6                  | 7   | 8          | 9          | 10  | 11         | 12       |
|       |                              |                        |     |            |                    |     |            |            |     |            |          |

Таблиця 18

**Робочий документ з перевірки правильності формування первісної вартості побудованих основних засобів РД-16**

| № з/п | Об'єкт капітального будівництва | Сума по кошторису, грн. | За даними аудиту      |                      |            |              |       | За даними обліку | Відхилення |
|-------|---------------------------------|-------------------------|-----------------------|----------------------|------------|--------------|-------|------------------|------------|
|       |                                 |                         | Вартість послуг, грн. | Будівельні матеріали | Обладнання | Інші витрати | Разом |                  |            |
| 1     | 2                               | 3                       | 4                     | 5                    | 6          | 7            | 8     | 9                | 10         |
|       |                                 |                         |                       |                      |            |              |       |                  |            |

**Висновки.** В статті розроблена програма аудиту основних засобів для підвищення ефективності використання активів на підприємстві, яка на відміну від сучасних включає: удосконалений загальний план проведення внутрішнього аудиту основних засобів й запропоновано програму внутрішнього аудиту основних засобів для підвищення ефективності використання активів на підприємстві, розроблено робочі документи для перевірки операцій з основними засобами. Запропонована програма дасть змогу внутрішньому аудитору охопити всі аспекти обліку основних засобів на підприємстві, дослідити правильність, своєчасність, законність відображення в обліку основних засобів, виявити порушення, та надати рекомендації з усунення недоліків та підвищити ефективність використання активів на підприємстві

**Список використаних джерел:**

1. Бутинець, Ф. Ф. Організація бухгалтерського обліку [Текст] : Підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів. / Ф. Ф Бутинець. 2-е вид – Житомир : ПП "Рута", 2002. – 591 с.
2. Кулаковська Л. П. Організація і методика аудиту: навч. посібник [для ВНЗ] / Л. П. Кулаковська, Ю. В. Піча. - К. : Каравела, 2004. - 567 с.
3. Макаренко А. П., Гречана Л. С. Удосконалення методичних підходів до проведення аудиту амортизації основних засобів.
4. Меліхова Т.О., Манойло Т.В. Розробка програми аудиту касових операцій для підвищення ефективності діяльності підприємства.
5. Савченко В. Я. Аудит : [навч. посібник] / В. Я. Савченко. - К. : КНЕУ, 2006. - 322 с.
6. Сахарцева І. І. Теоретико-методологічні аспекти формування програм аудиту : [монографія] / І. І. Сахарцева. - К. : Кондор, 2005. - 374 с.
7. Усач Б. Ф. Організація і методика аудиту : [підручник] / Усач Б. Ф., Душко З. О., Колос М. М. - К. : Знання, 2006. - 295 с.

*Рецензент - д.е.н., професор Макаренко А.П.*